

Vergaderjaar 2019–2020

35 126

Transparantie in het Europese wetgevings- en besluitvormingsproces

C

BRIEF VAN DE VOORZITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR EUROPESE ZAKEN EN VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD

Aan de Rapporteurs Transparantie EU besluitvorming van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, mevrouw R. Leijten en de heer P. Omtzigt

Den Haag, 25 september 2019

Op 24 juni 2019 heeft de toenmalige voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer, Van Apeldoorn (SP), deelgenomen aan de nevensessie over Transparantie tijdens de plenaire COSAC. Aansluitend daarop heeft u verzocht om voorbeelden waarbij de geheimhouding van EU-wet- en regelgeving het grondwettelijk recht op informatie van parlementariërs belemmert, en daarmee ook belemmert dat verantwoording aan de kiezers kan worden afgelegd. Uw verzoek is door de heer Van Apeldoorn doorgeleid naar de commissies EUZA en I&A/JBZ.

Deze commissies hebben uw verzoek besproken en wensen graag het volgende onder uw aandacht te brengen.

Zoals bekend, is de Eerste Kamer in een vroeg stadium actief betrokken bij het verbeteren van transparantie van het Europese wetgevingsproces en de openbaarheid van documenten behorend tot dit proces. Sinds 2009–2010 is er vanuit deze Kamer meermaals bij de regering op aangedrongen om de toegankelijkheid en openbaarheid van Raadsdocumenten te verbeteren, opdat parlementen en burgers hiervan kennis kunnen nemen en democratische controle kunnen uitoefenen op de totstandkoming van Europese wetgeving.

De Eerste Kamer heeft in 2017 aan de Europese Ombudsman een overzicht toegestuurd van het schriftelijk overleg dat zij tot dan toe met regering¹ hierover had gevoerd. U treft dit overzicht¹ hierbij aan.

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 162283u.

Eerste Kamerleden zien zich geregeld geconfronteerd met de belemmeringen van het gebruik van de limité-markering door de Raad, waardoor een openbare gedachtewisseling met de regering niet mogelijk is. Het meest recente en wellicht ook meest bevreemdende voorbeeld is het schriftelijk overleg over de aanpassing van het interne beleid van de Raad inzake transparantie. De genoemde Kamercommissies hebben in een schriftelijk overleg (Kamerstukken I, 2018–2019, **35 126, A**) geprobeerd om te vragen naar het standpunt van de regering over de voorgestelde aanpassingen van het beleid zonder rechtstreeks te verwijzen naar de tekst in het limité-document (document van het Raadssecretariaat over «Legislative transparency» van 13 juli 2018, **11099/18 LIMITE**). Pas later is dit document door de Raad openbaar gemaakt.

De commissies voor Europese Zaken en I&A/JPZ brengen ook het volgende onder uw aandacht. Het betreft een situatie waarbij de geheimhouding en het niet mogen delen van documenten met het parlement niet zozeer betrekking heeft op de totstandkoming van Europese wet- en regelgeving maar nadelig kan zijn voor de parlementaire controle op de totstandkoming van nationale wetgeving. Het betreft in voorkomend geval vertrouwelijke documenten die onderdeel uitmaken van een inbreukprocedure tegen Nederland rondom de implementatie van de nieuwe MER-Richtlijn. Op de specifieke punten van de ingebrekestelling kan de regering vanwege het vertrouwelijke karakter ervan inhoudelijk niet in overleg treden met de Kamer, aldus de Minister. Om de Kamer toch zoveel als mogelijk te informeren, heeft de regering een deel van de documenten, namelijk een afschrift van de ingebrekestelling en de reactie die zij aan de Europese Commissie heeft gestuurd, vertrouwelijk separaat ter inzage aangeboden aan de Kamer. Zolang de Europese Commissie nog geen zaak aanhangig heeft gemaakt bij het Hof van Justitie van de EU (de precontentieuze fase) blijven de ingebrekestellingsdocumenten in ieder geval vertrouwelijk. Daarna geldt mogelijk een ander beoordelingskader, aldus het ministerie. In de Kamer leven desondanks vragen óf en in hoeverre een negatieve uitspraak in de inbreukprocedure gevolgen kan hebben op relevante onderdelen van de omgevingswet, waarin wordt bepaald hoe omgegaan wordt met onderzoeken naar de effecten op het milieu en de wijze waarop de omgeving daarover wordt geïnformeerd. Dit nu is momenteel niet vast te stellen en hierover kan geen openbaar debat worden gevoerd in het parlement.

De commissies hopen met deze korte opmerkingen te kunnen bijdragen aan uw gesprek met de Venetië Commissie en zijn geïnteresseerd te vernemen hoe het gesprek is verlopen en welke mogelijke vervolgstappen kunnen worden ondernomen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
M.G.H.C. Oomen-Ruijten

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel /
JPZ-Raad,
M.H.M. Faber-van de Klashorst